

UCHWAŁA NR XXVIII/ /26
RADY GMINY STRZELCE
z dnia 30 kwietnia 2026 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Strzelce na lata 2026 – 2029.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 ze zm.), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) Rada Gminy Strzelce uchwala, co następuje:

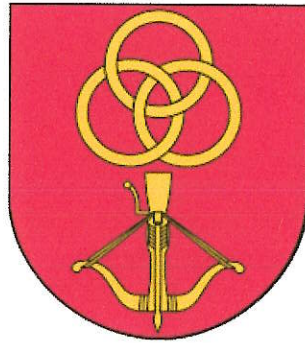
§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Strzelce na lata 2026 – 2029 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Strzelce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WOJT
GMINY STRZELCE
Tomasz Grabowski

Załącznik do uchwały Nr 1
Rady Gminy Strzelce
z dnia 30 kwietnia 2026 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
i Uzależnieniom Behawioralnym
dla Gminy Strzelce na lata 2026 – 2029**

Strzelce, 2026 r.

Załącznik do uchwały Nr 1	2
I. WSTĘP	5
Podstawa prawna i cel programu	5
Lokalny kontekst i metodologia	5
Finansowanie i zakres działań	6
II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	6
III. DIAGNOZA LOKALNA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STRZELCE (PAŹDZIERNIK 2025).....	6
I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ.....	6
A. Wprowadzenie i metodologia	8
B. Charakterystyka demograficzna Gminy Strzelce	8
Wnioski demograficzne dla Programu:	9
II. DANE DOTYCZĄCE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W SKALI OGÓLNOPOLSKIEJ.....	9
Analiza problemów alkoholowych, nikotynizmu i palenia tytoniu w skali ogólnopolskiej.....	9
1. Używanie alkoholu i konsekwencje społeczne.....	9
2. Używanie tytoniu i e-papierosów przez młodzież	9
Palenie tradycyjnego tytoniu	10
Używanie e-papierosów (Vaping).....	10
3. Inne substancje i łączenie (polipragmazja).....	10
4. Analiza występowania problemów narkomanii i uzależnień behawioralnych (na podstawie danych ogólnopolskich).....	11
A. Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież (narkomania).....	11
B. Uzależnienia behawioralne	11
1. Uzależnienie od Internetu (Problemowe użytkowanie Internetu - PUI) i mediów cyfrowych	12
2. Uzależnienie od hazardu.....	12
3. Uzależnienie od zakupów (kompulsywne kupowanie)	12
4. Uzależnienie od pracy (pracoholizm).....	12
III. Analiza wyników badań lokalnych i kluczowe obszary problemowe	13
1. Problem nadużywania alkoholu.....	13
2. Przemoc domowa.....	13
3. Zagrożenia dzieci i młodzieży	14
4. Uzależnienia behawioralne	14
5. Bezpieczeństwo publiczne.....	15
IV. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ ZE SPECJALISTAMI	15
V. RYNEK SPRZEDAŻY ALKOHOLU W GMINIE STRZELCE.....	16
1. Regulacje prawne i limity zezwoleń.....	16
2. Analiza rynku i wpływy	17

Wartości sprzedanego alkoholu na dorosłego mieszkańca	17
1. Liczba dorosłych mieszkańców (18+)	17
2. Obliczenie średniej wartości na dorosłego mieszkańca.....	18
VI. AKTUALNE PROBLEMY ZWIĄZANE Z UZALEŻNIENIAMI, WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI.....	19
III. ADRESACI PROGRAMU	20
Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Strzelce, a w szczególności następujące grupy osób:.....	20
IV. CELE PROGRAMU	20
1. Cel główny	20
2. Cele szczegółowe.....	21
V. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU.....	22
1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i uzależnionych behawioralnie	22
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i przemoc domowa, pomocy psychospołecznej i prawnej	22
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym.....	22
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy	23
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości... oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	23
6. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, zgodnie z art. 24-26 Ustawy	23
VI. REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU	24
VII. ZADANIA PLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU NA ROK 2026.	25
VIII. ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU.....	33
IX. POLITYKA DOSTĘPNOŚCI	33
X. KOORDYNOWANIE ZADAŃ PROGRAMU	33
XI. SPOSOBY EWALUACJI PROGRAMU	33

I. WSTĘP

Nadużywanie alkoholu, narkomania i uzależnienia behawioralne stanowią współcześnie jedno z **najpoważniejszych zagrożeń społecznych**, mających istotny wpływ na funkcjonowanie osób, rodzin i całej społeczności lokalnej. Konsekwencje uzależnień są odczuwalne w każdym obszarze życia ludzkiego, a ich koszty osobowościowe, ekonomiczne i społeczne determinują konieczność podejmowania **kompleksowych działań zapobiegawczych** i interwencyjnych. Warto również zwrócić uwagę na rosnącą skalę uzależnień behawioralnych (jak np. uzależnienie od Internetu, hazardu czy siecioholizm), które stanowią odpowiedź na szybkie tempo życia i są coraz bardziej widocznym problemem w środowisku lokalnym.

Podstawa prawna i cel programu

Obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu należy do **zadań własnych Gminy**, zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.). Ponadto, zgodnie z art. 10 ust. 1, 2, 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy także **przeciwdziałanie narkomanii**.

W celu realizacji ww. obowiązków prawnych oraz w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby, przygotowano niniejszy **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2026-2029** (zwany dalej Gminnym Programem). Program ten określa **lokalną strategię** w zakresie:

- Profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki).
- Minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania tych substancji.
- Przeciwdziałania i upowszechniania wiedzy na temat uzależnień behawioralnych.
- Integracji społecznej osób uzależnionych.

Lokalny kontekst i metodologia

Gminny Program został opracowany w oparciu o rzetelne dane i analizy, w szczególności „**Diagnozę lokalną problemów społecznych Gminy Strzelce**”, sporządzoną w październiku 2025 r. (na podstawie danych demograficznych USC, badania ankietowego, danych KPP w Kutnie oraz wywiadów fokusowych). Diagnoza ta wskazała na **kluczowe kierunki działań profilaktycznych** dostosowane do specyfiki i potrzeb mieszkańców Gminy Strzelce.

Program uwzględnia również:

- Cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w **Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025**.
- „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki” **Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom**.

- Konieczność wdrażania **działań o potwierdzonej skuteczności** i opartych na naukowych podstawach (tzw. programów rekomendowanych).

Finansowanie i zakres działań

Finansowanie Gminnego Programu realizowane będzie w oparciu o **środki własne gminy**, pochodzące przede wszystkim z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Program swoim zasięgiem obejmuje **wielopłaszczyznowe działania** skoncentrowane na przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów: alkoholowych, narkotykowych oraz innych uzależnień, stanowiąc narzędzie do poprawy jakości życia mieszkańców i budowania zdrowej społeczności lokalnej.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.);
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 149);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 ze zm.);
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t. j. Dz. U. z 2026 r. poz. 156);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 ze zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1244 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 917);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642 ze zm.).

III. DIAGNOZA LOKALNA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STRZELCE (PAŹDZIERNIK 2025)

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Podstawową cechą diagnozy jest użyteczność, a zatem ukazanie charakterystyki zjawisk oraz wykorzystanie jej wyników do projektowania polityki społecznej¹. W celu uzyskania szerokiej perspektywy analizy zagrożeń społecznych w zakresie uzależnień zaprezentowano poniżej dane zarówno ogólnopolskie, jak i dotyczące środowiska lokalnego, opracowane na podstawie:

¹A. Malczewski, Diagnoza problemów alkoholowych w gminach jako obowiązkowy punkt wyjścia dla działań prowadzonych przez samorząd, Fundacja Instytut Łukasiewicza, Kraków 2017, s. 15.

- danych ogólnopolskich, udostępnionych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, opracowanych na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego;
- Raportu z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku pt. "Europejski Program Badań Ankietowych w szkołach ESPAD", przeprowadzonych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii;
- danych instytucji działających na terenie Gminy Strzelce;
- materiałów własnych;
- raportu z badań pt. „Diagnoza środowisk zagrożonych uzależnieniami i przemocą na terenie Gminy Strzelce, opracowanego przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Wykorzystane w niniejszym Programie badania zostały przeprowadzone w 2025 roku.

Zrealizowano je w strategii mieszanej (ilościowo-jakościowej), za pomocą metod: sondażu diagnostycznego oraz wywiadów indywidualnych, na reprezentatywnych próbach mieszkańców Gminy Strzelce, obejmujących poniższe zbiorowości:

- dorośli (ankiety);
- eksperci: 3 specjalistów – pedagogów, działających w środowisku lokalnym (wywiady).

A. Wprowadzenie i metodologia

Niniejsza diagnoza stanowi podstawę do opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Strzelce na lata 2026-2027.

Diagnoza została przygotowana w oparciu o:

- 1 **Dane demograficzne** z Urzędu Stanu Cywilnego w Strzelcach (stan na 24.10.2025 r.).
- 1 **Badanie ankietowe online** (sondażowe) przeprowadzone w październiku 2025 r. wśród dorosłych mieszkańców gminy (N=28).
- 2 **Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Kutnie** za lata 2022-2024.
- 3 **Jakościowe wywiady fokusowe** przeprowadzone w 2025 r. z kluczowymi przedstawicielami społeczności lokalnej (pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, członkami Klubu Seniora, pracownikami gminnego przedszkola i Szkoły Podstawowej im. Szarych Szeregów w Strzelcach oraz rodzicami uczniów).

Ograniczenia metodologiczne.

Badanie ankietowe (N=28) miało charakter sondażowy. Ze względu na niewielką i niereprezentatywną próbę (w badaniu wzięło udział 88% kobiet, głównie w wieku 35-54 lata), jego wyników nie można generalizować na całą populację gminy. Wyniki te wskazują jednak na percepcję i opinie aktywnej części społeczności lokalnej. Dane z ankiety zostały pogłębione i zweryfikowane poprzez wywiady fokusowe oraz twarde dane policyjne.

Odstąpienie od ankietyzacji młodzieży.

Świadomie zrezygnowano z prowadzenia badań ankietowych wśród uczniów szkół podstawowych. Uznano, że bezpośrednie pytania o używki lub przemoc mogłyby stanowić niepotrzebne wprowadzenie niepokoju wśród młodzieży. Dane zebrane od dorosłych (rodziców, opiekunów, sąsiadów, nauczycieli), dane z wywiadów fokusowych oraz statystyki policyjne uznano za wystarczające do zidentyfikowania obszarów ryzyka dotyczących dzieci i młodzieży oraz do zaplanowania adekwatnych działań profilaktycznych.

B. Charakterystyka demograficzna Gminy Strzelce

Zgodnie z danymi na dzień 24 października 2025 r., Gmina Strzelce liczy **3617 mieszkańców** na pobyt stały, w tym **1794 mężczyzn** (49,6%) oraz **1823 kobiety** (50,4%).

Źródło: *Urząd Stanu Cywilnego w Strzelcach*

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	35	31	66
3	13	18	31
4-5	38	37	75
6	21	19	40
7	18	17	35
8-12	104	83	187
13-15	47	44	91
16-17	41	40	81
18	15	29	44
19-65	1175	0	1175
19-60	0	994	994
65>	287	0	287
60>	0	511	511
Ogółem	1794	1823	3617

(Uwaga: Dane dla populacji dorosłej (19+) zostały przedstawione w specyficznych, rozłącznych dla płci grupach wiekowych).

Wnioski demograficzne dla Programu:

Kluczową informacją z punktu widzenia programu profilaktycznego jest liczebność populacji dzieci i młodzieży. Grupa osób w wieku 0-18 lat liczy łącznie 650 osób, co stanowi 18% całej populacji gminy. Tak znaczący udział tej grupy demograficznej bezwzględnie uzasadnia priorytetowe traktowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, adresowanej bezpośrednio do uczniów placówek oświatowych oraz ich rodziców i opiekunów.

Duża populacja w wieku produkcyjnym (Mężczyźni 19-65 lat: 1175; Kobiety 19-60 lat: 994) stanowi główną grupę odniesienia dla działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (postępowania o zobowiązanie do leczenia) oraz interwencji związanych z przemocą domową i bezpieczeństwem publicznym. Znaczna jest również populacja seniorów (Mężczyźni >65: 287; Kobiety >60: 511), co potwierdza zasadność włączenia przedstawicieli Klubu Seniora w proces diagnostyczny.

II. DANE DOTYCZĄCE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W SKALI OGÓLNOPOLSKIEJ

Analiza problemów alkoholowych, nikotynizmu i palenia tytoniu w skali ogólnopolskiej

Poniższe zestawienie stanowi analizę kluczowych problemów uzależnień związanych z alkoholem, tytoniem i e-papierosami, bazując na danych ogólnopolskich (głównie PARPA, WHO i ESPAD 2019). Dane te stanowią **niezbędny kontekst** dla lokalnej diagnozy i planowania działań profilaktycznych w Gminie Strzelce.

1. Używanie alkoholu i konsekwencje społeczne

Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych zagrożeń zdrowia publicznego.

- **Skala problemów zdrowotnych:** Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), alkohol jest przyczyną śmierci około **12 tysięcy osób rocznie w Polsce**.
- **Wysokie spożycie ogółem:** Średnie spożycie alkoholu w Polsce na jednego mieszkańca (w litrach 100% alkoholu) utrzymuje się na wysokim poziomie, wahającym się w latach 2019-2021 w okolicach **9,60 do 9,78 litra**.
- **Zmiana struktury spożycia:** W analizowanym okresie 2019-2021 zaobserwowano **wzrost udziału wyrobów spirytusowych i wina/miodów pitnych** w ogólnej strukturze spożycia (z 37,8% do 39,2% dla spirytusu oraz z 7,6% do 8,3% dla wina/miodów), przy jednoczesnym **spadku spożycia piwa** (z 54,6% do 52,5%). Tendencja ta wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań profilaktycznych wobec spożycia wysokoprocentowych alkoholi.

2. Używanie tytoniu i e-papierosów przez młodzież

Problematyka nikotynizmu wśród młodzieży ewoluuje, przenosząc się częściowo na e-papierosy, jednak tradycyjne palenie wciąż stanowi istotny problem.

Palenie tradycyjnego tytoniu

- **Eksperymentowanie:** Duży odsetek młodzieży ma za sobą doświadczenia z paleniem tytoniu: **49,9%** uczniów młodszych (15-16 lat) i **71,5%** starszych (17-18 lat) paliło kiedykolwiek w życiu.
- **Spadek regularności:** Analiza danych ESPAD 2019 wskazuje, że od 2003 roku **maleje liczba osób palących poza fazą eksperymentowania**. Odsetek młodzieży, która paliła **40 razy lub więcej**, spadł z 21,8% do **15,7%** w młodszej grupie i z 32,0% do **27,2%** w starszej grupie w latach 2011-2019. Oznacza to, że choć **eksperymentowanie jest powszechne**, zmniejsza się odsetek regularnie palących.

Używanie e-papierosów (Vaping)

- **Wysoka powszechność:** Używanie **e-papierosów** stanowi **aktualny i narastający problem** wśród młodzieży, będąc bardziej rozpowszechnione niż palenie tradycyjnych papierosów.
- **Wskaźniki użycia:** e-papierosy kiedykolwiek w życiu używało:
 - Młodszy uczniowie (15-16 lat): średnio **56,3%** (59,6% chłopcy, 53,1% dziewczęta).
 - Starsi uczniowie (17-18 lat): średnio **64,8%** (67,6% chłopcy, 62,1% dziewczęta).
- **Bieżące użycie (Ostatnie 30 Dni):** Regularne używanie jest również bardzo wysokie, szczególnie wśród chłopców w starszej kohorcie (41,2%):
 - Młodszy uczniowie: średnio **30,3%**
 - Starsi uczniowie: średnio **36,5%**.
- **Wniosek:** Używanie e-papierosów jest znaczącym problemem profilaktycznym, wymagającym wdrożenia **ukierunkowanych programów edukacyjnych** (dotyczących m.in. nikotyny i płynów do e-papierosów), zwłaszcza że e-papierosy mogą być postrzegane przez młodzież jako "mniej szkodliwa" alternatywa.

3. Inne substancje i łączenie (polipragmazja)

Oprócz alkoholu i tytoniu, niepokój budzi używanie legalnych substancji w celach odurzających oraz łączenie ich z alkoholem.

- **Substancje Legalne (leki i wziewne):** Na drugim i trzecim miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania, zaraz po marihuanie, znajdują się:
 - **Leki uspokajające i nasenne** bez przepisu lekarza (15,1% młodszych i 18,3% starszych uczniów).
 - **Substancje wziewne** (8,6% młodszych i 6,9% starszych uczniów).
- **Polipragmazja (łączenie substancji):** Jest to zjawisko **szczególnie niebezpieczne**. Niepokoi łączenie alkoholu z narkotykami, a w szczególności:
 - **Alkohol z lekami** (5,3% młodszych i 6,9% starszych).
 - **Alkohol z przetworami konopi** (12,1% młodszych i 24,1% starszych).

- Łączne przyjmowanie różnych substancji wzmacnia ryzyko **szkód zdrowotnych** ze względu na interakcje farmakologiczne.

4. Analiza występowania problemów narkomanii i uzależnień behawioralnych (na podstawie danych ogólnopolskich)

Diagnoza lokalna Gminy Strzelce, choć kluczowa, powinna być kontekstualizowana w świetle szerszych, ogólnopolskich trendów dotyczących używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych. W związku z brakiem najnowszych danych lokalnych z 2024 roku, poniższe wnioski opierają się na ostatnich dostępnych, miarodajnych badaniach (przede wszystkim **Raport ESPAD 2019** oraz badania CBOS/KBPN 2018/2019, stanowiące bazę dla pierwotnego tekstu), które wyznaczają ogólne kierunki działań profilaktycznych w skali kraju.

A. Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież (narkomania)

Wyniki badań wskazują na stabilność lub nieznaczny spadek w zakresie używania nielegalnych substancji psychoaktywnych, jednak skala problemu pozostaje wysoka, a pewne niepokojące tendencje wymagają szczególnej uwagi:

- **Marihuana i Haszysz** pozostają najczęściej używanymi nielegalnymi środkami, eksperymentuje z nimi znaczny odsetek młodzieży (np. 21,4% w młodszej grupie i 37,2% w starszej w badaniu ESPAD 2019).
- Na kolejnych miejscach plasują się **leki uspokajające i nasenne** przyjmowane bez przepisu lekarza oraz **substancje wziewne**.
- **Szczególnie niepokojące jest zjawisko jednoczesnego używania alkoholu i narkotyków**, zwłaszcza alkoholu z lekami (5,3% – 6,9%) oraz alkoholu z przetworami konopi (12,1% – 34,1%). Takie zachowanie znacząco **wzmacnia ryzyko szkód zdrowotnych** ze względu na interakcje między substancjami.
- Wskaźnikiem względnie częstego używania jest kontakt z substancją w ciągu 30 dni przed badaniem. W 2019 r. **marihuany lub haszyszu używało co najmniej raz w miesiącu ok. 9,0% młodszej i 15,1% starszej młodzieży**, co potwierdza potrzebę intensywnych działań w tym obszarze.
- Mimo regulacji prawnych, problem **"dopalaczy"** (NSP) jest nadal obecny. Choć odnotowano wyraźny spadek częstości ich używania w latach 2011–2019, to ich użycie *kiedykolwiek w życiu* deklarowało 5,2%-5,3% młodzieży, a ich **skład chemiczny i dynamiczny rozwój rynku** stanowią duże wyzwania diagnostyczne i profilaktyczne.
- **Marihuana i haszysz** są postrzegane przez młodzież jako **łatwo dostępne** i, co istotne, **obarczone mniejszym ryzykiem** niż nadużywanie alkoholu. To zaniżone poczucie ryzyka w odniesieniu do konopi indyjskich jest kluczową przeszkodą w profilaktyce i wymaga skorygowania poprzez edukację.

B. Uzależnienia behawioralne

Współczesna analiza trendów społecznych jednoznacznie wskazuje na **rosnący problem uzależnień behawioralnych**, które należy włączyć do lokalnej strategii profilaktycznej. Najważniejsze z nich to:

1. Uzależnienie od Internetu (Problemowe użytkowanie Internetu - PUI) i mediów cyfrowych

- **Wzrost Czasu w Sieci:** Nastolatki w Polsce spędzają w Internecie średnio ok. **4 godziny i 50 minut dziennie**, a w dni wolne czas ten wydłuża się do ponad 6 godzin.
- **Objawy PUI:** Znaczna część młodzieży (ok. **33,6%** nastolatków w badaniu „Nastolatki 3.0”) wykazuje objawy problemowego użytkowania Internetu. Najsilniejsze komponenty to **tolerancja** (coraz dłuższe korzystanie) oraz **objawy somatyczne** (np. ból karku, pogorszenie wzroku).
- **Media społecznościowe i gry wideo:** Prawie połowa młodzieży uważa, że spędza za dużo czasu w mediach społecznościowych, a 17-21% badanych ma poczucie, że za dużo czasu poświęca na granie w gry wideo.
- **Wczesna inicjacja:** Odnotowuje się tendencję do coraz wcześniejszego rozpoczęcia **samodzielnego** korzystania z Internetu (średnia inicjacji to ok. 6 lat i 8 miesięcy dla uczniów szkół podstawowych), co rodzi potrzebę profilaktyki skierowanej już do najmłodszych dzieci i ich rodziców.

2. Uzależnienie od hazardu

- **Popularność:** W 2019 roku ok. **37,1% Polaków w wieku 15+** grało na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy, najczęściej w gry Totalizatora Sportowego.
- **Gracze problemowi:** Choć ogólny odsetek graczy patologicznych wydaje się spadać (co może być efektem nowelizacji ustawy hazardowej), problem dotyczy wciąż szacunkowo **27 tys. osób w wieku 15+**.
- **Młodzież:** Wśród młodzieży, objawy **problemowego grania w gry hazardowe** (patologiczny hazard) występowały u ok. **1,2-1,3%** badanych, ze szczególnym naciskiem na chłopców.

3. Uzależnienie od zakupów (kompulsywne kupowanie)

- Objawy kompulsywnego kupowania wykazuje ok. **3,7% populacji Polaków 15+** (ponad milion osób).
- Ryzyko dotyczy głównie **młodych dorosłych** (25-34 lata) oraz **kobiet**, ale zjawisko to wyraźnie nasiliło się wśród **najmłodszej grupy wiekowej (15-17 lat)**, co wymaga włączenia tego zagadnienia do działań profilaktycznych w szkołach.

4. Uzależnienie od pracy (pracoholizm)

- Problem dotyczy ok. **9,1% Polaków 15+** w 2019 roku.
- Pracoholizm i zagrożenie nim dotyka przede wszystkim **młodych dorosłych poniżej 35. roku życia**, zwłaszcza osoby pracujące na własny rachunek lub pełniące funkcje kierownicze.

III. Analiza wyników badań lokalnych i kluczowe obszary problemowe

1. Problem nadużywania alkoholu

Alkohol pozostaje głównym problemem społecznym w percepcji mieszkańców i w danych statystycznych.

Percepcja mieszkańców (Ankieta):

- Niemal połowa badanych (**48%**) uważa, że spożycie alkoholu w gminie **wzrosło** w ciągu ostatnich 3 lat.
- Aż **88%** ankietowanych zna w swoim otoczeniu osobę, którą ocenia jako uzależnioną od alkoholu (jest to najczęściej wskazywane uzależnienie).

Percepcja kluczowych interesariuszy (Wywiady fokusowe):

- Potwierdzono, że osoby nietrzeźwe często pojawiają się w przestrzeni publicznej.
- Zgłoszono, że w ocenie badanych **łatwo jest kupić alkohol, będąc już w stanie nietrzeźwym**, co wskazuje na problemy z przestrzeganiem prawa przez sprzedawców.

Dane Policji (2022-2024):

- Obserwuje się stały **wzrost liczby interwencji** związanych z nadużyciem alkoholu (z 11 w 2022 r. do 16 w 2024 r.).
- Niepokojąco wygląda statystyka **prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości** (Art. 178a kk), która po spadku w 2023 r. (8 przypadków), gwałtownie wzrosła w 2024 r. do 13 przypadków.
- W 2024 r. pojawiły się również wykroczenia związane z zakłócaniem porządku publicznego pod wpływem alkoholu (5 przypadków), których nie notowano w latach poprzednich.

Wniosek: Zarówno subiektywne odczucia mieszkańców, dane z wywiadów, jak i twarde dane policyjne wskazują na **eskalację problemów alkoholowych** w gminie, zwłaszcza w kontekście bezpieczeństwa publicznego (interwencje, nietrzeźwi kierowcy, obecność nietrzeźwych w miejscach publicznych) oraz łamania prawa w punktach sprzedaży.

2. Przemoc domowa

Przemoc domowa jest drugim kluczowym problemem zdiagnozowanym w gminie.

Percepcja mieszkańców (Ankieta):

- Problem jest silnie zauważalny: **54%** badanych deklaruje, że zna rodziny, w których dochodzi do przemocy (27% "jedną lub dwie", 27% "kilka takich rodzin").

Dane Policji (2022-2024):

- Dane te potwierdzają alarmujący trend. Liczba przestępstw "znęcania się nad rodziną" (Art. 207 kk) **wzrosła dziesięciokrotnie** (z 1 w 2022 r. do 10 w 2024 r.).
- W ślad za tym wzrosła liczba zidentyfikowanych ofiar przemocy (z 4 w 2022 r. do 12 w 2024 r.) oraz sprawców (z 4 do 11).

- Liczba *interwencji* domowych zgłaszanych na policję spadła (z 35 w 2022 r. do 26 w 2024 r.). Może to sugerować mniejszą skłonność do zgłaszania incydentów lub (co bardziej prawdopodobne) rosnącą skalę problemu, który jest ujawniany dopiero w toku innych postępowań (np. przez OPS lub w wyniku postępowań o przestępstwo z Art. 207 kk, a nie tylko zgłoszeń interwencyjnych).

Wniosek: Przemoc domowa jest **poważnym i narastającym problemem** w Gminie Strzelce. Konieczne jest wzmocnienie systemu wsparcia dla ofiar i intensyfikacja działań pomocowych dla rodzin.

3. Zagrożenia dzieci i młodzieży

Diagnoza wskazuje na istotne czynniki ryzyka w populacji osób nieletnich (liczącej 650 osób).

Percepcja mieszkańców (Ankieta):

- **Dostępność alkoholu:** Aż **38%** badanych uważa, że zakup alkoholu przez osobę nieletnią w gminie jest "zdecydowanie" lub "raczej" łatwy. Jest to kluczowy sygnał alarmowy.
- **Przygotowanie młodzieży:** Mieszkańcy nie mają pewności co do gotowości młodych ludzi do radzenia sobie z zagrożeniami. Dominująca odpowiedź to "trudno powiedzieć" (**46%**). Jednocześnie **27%** uważa, że młodzież "raczej" lub "zdecydowanie nie jest" dobrze przygotowana na niebezpieczeństwa (przemoc, używki).

Dane Policji (2022-2024):

- W 2024 r. odnotowano 3 czyny karalne popełnione przez nieletnich (wobec 0 w latach poprzednich), co sygnalizuje pojawienie się tego zjawiska.

Percepcja kluczowych interesariuszy (Wywiady fokusowe):

- Zgłoszono potrzebę prowadzenia systematycznych, wysokiej jakości zajęć profilaktycznych w placówkach oświatowych.

Wniosek: Należy pilnie podjąć działania ukierunkowane na **ograniczenie dostępności alkoholu dla nieletnich** (kontrola punktów sprzedaży, edukacja sprzedawców). Konieczne jest wdrożenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych opartych na **rekomendacjach i naukowych podstawach**, zgodnie z sugestiami płynącymi z wywiadów fokusowych.

4. Uzależnienia behawioralne

Badanie ankietowe, jako jedyne źródło, dobitnie pokazuje rosnącą świadomość problemu uzależnień behawioralnych (czynnościowych).

Percepcja mieszkańców (Ankieta):

- Respondenci bardzo często wskazują, że znają osoby uzależnione od:
 - Korzystania z telefonu komórkowego (80%)**
 - Korzystania z komputera i Internetu (73%)**
 - Grania w gry komputerowe/wideo (60%)**
- Większość badanych (72%) spędza w Internecie 1-4 godziny dziennie.

Wniosek: Profilaktyka uzależnień w Gminie Strzelce **musi zostać rozszerzona o komponent uzależnień behawioralnych**, zwłaszcza cyfrowych (fonoholizm, sieciholizm), które są powszechnie dostrzeganym problemem.

5. Bezpieczeństwo publiczne

Percepcja mieszkańców (Ankieta):

- Większość mieszkańców (62%) czuje się "zdecydowanie" lub "raczej" bezpiecznie w przestrzeni publicznej.
- Jednak 15% badanych odpowiedziało "raczej nie", co stanowi grupę wymagającą uwagi.

Percepcja kluczowych interesariuszy (Wywiady fokusowe)

- Zgłoszono **rosnącą liczbę przypadków zakłócania spokoju** w przestrzeni publicznej przez osoby pod wpływem alkoholu.
- Zauważono **alarmujący incydent wejścia osoby nietrzeźwej na teren szkoły**, co stanowi bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.

Dane Policji (2022-2024):

- Dane dotyczące przestępstw kryminalnych (kradzieże, uszkodzenia mienia) wykazują tendencję spadkową w 2024 roku w porównaniu do lat poprzednich.

Wniosek: Ogólny poziom bezpieczeństwa jest postrzegany jako dobry, jednak sygnały z wywiadów fokusowych (zakłócanie spokoju, incydenty na terenie szkoły) oraz dane policyjne (wzrost interwencji alkoholowych) wskazują na **realne zagrożenie dla porządku publicznego** generowane przez osoby nadużywające alkoholu.

IV. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ ZE SPECJALISTAMI

Pedagodzy i psychologowie w swojej pracy z dziećmi i młodzieżą wskazują na wykorzystywanie do diagnozowania kwestii istotnych w perspektywie prawidłowego rozwoju edukacyjnego, społecznego i emocjonalnego:

- obserwacji codziennych praktyk wszystkich stron zaangażowanych w proces kształcenia (uczniowie, rodzice, nauczyciele),
- wywiadów – swobodne, rzadziej skategoryzowane, rozmowy realizowane z różnymi osobami mogącymi dysponować informacjami ważnymi w perspektywie przygotowania się pedagoga, czy psychologa, do rozmowy z uczniem, rodzicem, czy nauczycielem,
- rozmów z osobami potrzebującymi wsparcia.

Dobór wymienionych technik nie zaskakuje i wydaje się być właściwy w perspektywie zasobów (zwłaszcza wieloletniego doświadczenia rozmówców w pracy w środowisku szkolnym).

Uczestnicy badania ufają w swoje umiejętności w tym obszarze.

W okresie całego roku szkolnego podstawą pozyskiwania informacji przez pedagogów i psychologów szkolnych są:

- zgłoszenia osób, które same decydują poprosić się o pomoc – zarówno uczniów, rodziców jak i nauczycieli (rzadziej),
- informacje uzyskiwane od zatroskanych kolegów/koleżanek, zaniepokojonych rodziców i nauczycieli, w tym wychowawców – podstawą najczęściej zmiana zachowania dziecka (częściej).

Znaczna część działań profilaktycznych realizowanych w strzeleckich szkołach opiera się na dwóch koncepcjach:

1. przekazywania rzeczowej informacji o zagrożeniu, a następnie rozmowie, dyskusji (osoby realizujące zajęcia profilaktyczne coraz rzadziej ograniczają się tylko do zajęć w formie wykładu),
2. organizowania dzieciom i młodzieży różnych form aktywności mających „odciągnąć” je od zagrożeń.

Doświadczenie pedagogów i psychologów pozwala realizować te działania skutecznie. Niemniej jednak zbyt rzadko realizuje się działania w oparciu o profilaktykę pozytywną zorientowane nie tyle na informowanie i „odciąganie”, ale na budowanie wśród dzieci i młodzieży odpowiednich postaw, kształtowanie pożądanego systemu aksjonormatywnego, a także przekonania o własnej wartości i pewności siebie - walka nie z czasem, z zagrożeniami, a bardziej z negatywnym postrzeganiem samego siebie, autostereotypizacją, nie chronienie, a rozbudzanie aspiracji. W tym obszarze należałoby opracować wsparcie dla pedagogów i psychologów.

Potrzeby pedagogów, na które wskazują pozyskane w trakcie badań dane:

1. Kursy z prowadzenia zajęć warsztatowych.
2. Spotkania z rodzicami.

V. RYNEK SPRZEDAŻY ALKOHOLU W GMINIE STRZELCE

Na podstawie danych z lat 2022-2024 można stwierdzić, że **liczba wydanych zezwoleń** na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Strzelce utrzymuje się na stabilnym poziomie (od 31 do 37), stanowiąc jedynie część maksymalnego limitu ustalonego przez Radę Gminy. Jednocześnie, odnotowuje się **stały i znaczący wzrost wartości sprzedanych napojów alkoholowych** we wszystkich kategoriach, co przekłada się na systematyczne zwiększanie **wpływów z opłat** za zezwolenia. Wzrost ten świadczy o intensyfikacji obrotu alkoholem na terenie Gminy, co wymaga stałej uwagi w kontekście realizacji celów Gminnego Programu. Analiza wygaśnień zezwoleń (6 w 2022 r. i 4 w 2024 r.) sugeruje, że rynek jest dynamiczny, choć w 2023 r. nie odnotowano żadnych.

1. Regulacje prawne i limity zezwoleń

O liczbie punktów sprzedaży detalicznej i gastronomicznej napojów alkoholowych decyduje Rada Gminy Strzelce, określając maksymalny limit zezwoleń zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Na mocy **Uchwały Nr XXXVII/205/2018** z dnia 19 września 2018 roku, Rada Gminy Strzelce ustaliła następujące maksymalne limity zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie Gminy:

- **50 zezwoleń:** na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa.
- **30 zezwoleń:** na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa).
- **25 zezwoleń:** na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu.

2. Analiza rynku i wpływy

Analiza rynku sprzedaży alkoholu w latach 2022-2024 wskazuje, że faktyczna **suma liczby wydanych zezwoleń** utrzymuje się poniżej określonego w uchwale limitu. Mimo pewnych fluktuacji w poszczególnych latach (od 31 do 37 aktywnych zezwoleń), rynek ten jest stabilny.

Rok	Suma zezwoleń na sprzedaż alkoholu	Decyzje o wygaśnięciu zezwolenia
2022	35	6
2023	31	0
2024	37	4

Tabela: Dane własne

Należy podkreślić stały **wzrost wartości obrotu napojami alkoholowymi** oraz, co za tym idzie, **wpływów z opłat** za wydane zezwolenia. Łączna wartość sprzedanego alkoholu wzrosła z **3 096 734,88 zł** w roku 2022 do **3 845 156,82 zł** w roku 2024. W konsekwencji, wpływy Gminy z opłat za zezwolenia wzrosły w tym samym okresie z **64 857,36 zł** do **79 800,06 zł**.

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Strzelce w latach 2022-2024

Rok	Wartość napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo z oświadczeń rocznych	Wartość napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) z oświadczeń rocznych	Wartość napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu z oświadczeń rocznych	Łączna kwota
2022	1 214 062,81 zł	260 574,84 zł	1 614 497,23 zł	3 096 734,88 zł
2023	1 471 647,18 zł	331 382,25 zł	1 715 190,34 zł	3 518 219,77 zł
2024	1 696 265,73 zł	358 204,99 zł	1 850 686,10 zł	3 845 156,82 zł

Źródło: Dane Urzędu Gminy Strzelce

Wartości sprzedanego alkoholu na dorosłego mieszkańca

Aby zobrazować skalę problemu warto obliczyć wartości sprzedanego alkoholu na dorosłego mieszkańca

1. Liczba dorosłych mieszkańców (18+)

Na podstawie dostarczonych danych demograficznych z Urzędu Stanu Cywilnego w Strzelcach

Rok	Liczba dorosłych mieszkańców
2022	3 096
2023	3061
2024	3011

Źródło: Dane pochodzą z Urzędu Stanu Cywilnego w Strzelcach

2. Obliczenie średniej wartości na dorosłego mieszkańca

Następnie dzielimy wartość sprzedanego alkoholu przez całkowitą liczbę dorosłych mieszkańców dla każdego roku.

Wartość na dorosłego = Liczba dorosłych mieszkańców / Wartość sprzedanego alkoholu

Poniższa tabela przedstawia roczną szacunkową kwotę, jaką statystycznie wydał dorosły mieszkaniec Gminy Strzelce na zakup alkoholu w danym roku.

Rok	Wartość sprzedanego alkoholu	Liczba dorosłych mieszkańców (18+)	Wartość na dorosłego mieszkańca
2022	3 096 734,88 zł	3096	3 096 734,88 / 3096 = 1000,23 zł
2023	3 518 219,77 zł	3061	3 518 219,77 / 3061 = 1149,37 zł
2024	3 845 156,82 zł	3011	3 845 156,82 / 3011 = 1277,03 zł

Opracowane własne.

Wnioski:

Systematyczny wzrost wydatków: W Gminie Strzelce odnotowuje się **stały i znaczący wzrost** szacunkowej rocznej kwoty przeznaczanej przez dorosłego mieszkańca na zakup alkoholu. Kwota ta wzrosła z około **1000,23 zł** w 2022 roku do **1277,03 zł** w 2024 roku.

- **Dynamika wzrostu:** W ciągu trzech lat (2022-2024) wzrost ten wyniósł **276,80 zł** na statystycznego dorosłego mieszkańca, co stanowi wzrost o około **27,67%**.
- **Wnioski dla programu profilaktyki:** Wyraźny i systematyczny wzrost rocznych wydatków na alkohol na mieszkańca sugeruje **rosnącą dostępność ekonomiczną** alkoholu oraz potencjalnie **wzrost konsumpcji** w społeczności lokalnej. Tendencja ta jest istotnym wskaźnikiem konieczności intensyfikacji działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji i zwiększania świadomości na temat szkodliwości alkoholu.

Rok	Wpływy z Opłat za Alkohole
2022	64 857,36 zł
2023	72 624,71 zł
2024	79 800,06 zł

Dane pozyskane z Urzędu Gminy Strzelce

Wartości przedstawione w powyższej tabeli to **wpływy budżetowe Gminy Strzelce** pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wysokość tych opłat jest **bezpośrednio uzależniona od wartości sprzedanego alkoholu** przez poszczególnych przedsiębiorców w poprzednim roku kalendarzowym.

Zgodnie z ustawą, opłata roczna za zezwolenie jest wnoszona w stałej wysokości do momentu przekroczenia ustawowego progu obrotu (który jest różny dla różnych grup alkoholi). Po przekroczeniu tego progu, opłata staje się **procentem od wartości sprzedaży** (1,5% lub 2,7% od nadwyżki).

- **Wnioski:** Stały i systematyczny **wzrost wpływów** z opłat (z 64 857,36 zł w 2022 r. do 79 800,06 zł w 2024 r.) jest **potwierdzeniem** zaobserwowanego wcześniej **wzrostu łącznej wartości sprzedanego alkoholu** w Gminie. Oznacza to, że przedsiębiorcy przekraczają progi ustawowe, a rosnąca sprzedaż alkoholu zapewnia Gminie coraz większe środki finansowe na realizację celów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VI. AKTUALNE PROBLEMY ZWIĄZANE Z UZALEŻNIENIAMI, WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI

Zaprezentowane w poprzednim rozdziale dane wskazują na rosnące ryzyko uzależnień zarówno w skali ogólnopolskiej, jak i lokalnej. Stają się one podstawą do sformułowania mapy problemów, wynikających z diagnozy powyższej sytuacji.

W skali ogólnopolskiej:

- wysoki poziom spożycia napojów alkoholowych na jednego mieszkańca w skali ogólnopolskiej;
- wzrost spożycia wyrobów spirytusowych w skali ogólnopolskiej;
- spożycie alkoholu jako jeden z najczęstszych powodów przedwczesnych zgonów na świecie i w Polsce;
- nowe formy wprowadzenia nikotyny do organizmu: e-papierosy dorównują popularności tradycyjnych wyrobów tytoniowych w przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych. Warto dodać, iż zdecydowana większość młodzieży jest zdania, iż próbowanie-papierosów nie niesie żadnego ryzyka lub co najwyżej wiąże się z małym ryzykiem;
- przetwory konopi jako najczęściej spotykany narkotyk we wzorach używania substancji psychoaktywnych przez młodzież. Obserwowalny długotrwały trend spadkowy przekonań o ryzyku związanym z paleniem marihuany lub haszyszu, a ponadto utrzymująca się przewaga oczekiwań pozytywnych konsekwencji używania nad antycypacjami konsekwencji negatywnych, które skoncentrowane są na pokonywaniu nieśmiałości i zwiększeniu otwartości, czy intensyfikacji doświadczeń i radości.

W skali środowiska lokalnego:

- uzależnienia behawioralne, poczucie izolacji i niezrozumienia, brak wartości i autorytetów, a także izolacja oraz nieumiejętność budowania relacji jako najważniejsze problemy wśród dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym uczęszczających do placówek zlokalizowanych na terenie Gminy Strzelce;
- wysoka świadomość problemów emocjonalnych i psychicznych wśród dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, wywołanych przede wszystkim przez deklarowane stres i depresję;
- braki umiejętności odpoczywania oraz stosowania higieny snu przez dzieci i młodzież;
- smartfon i życie wirtualnie jako podstawa funkcjonowania dzieci i młodzieży;
- Internet jako nieograniczona przestrzeń poszukiwania i realizowania zainteresowań, hobby, pasji, co utrudnia formułowanie atrakcyjnej w wymiarze ogólnogminnym oferty kulturalnej, sportowej, czy społecznej;
- powszechne nadużywanie alkoholu przez mieszkańców Gminy Strzelce;

- zwiększająca się liczba zdarzeń związanych z kierowaniem pojazdami mechanicznymi, ilość ukaranych sprawców wykroczeń przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ilość doprowadzonych do izb wytrzeźwienia;
- tendencja wzrostowa problemów ubóstwa, bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, alkoholizmu i narkomanii, a także przemocy w rodzinie;
- potrzeba wsparcia dla pedagogów i psychologów, pracujących z dziećmi i młodzieżą;
- utrzymująca się na wysokim poziomie liczba mieszkańców uzależnionych od alkoholu, biorąca udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- wzrastająca wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Strzelce;
- wzrost wpływów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Pochylając się nad zaprezentowanymi powyżej problemami należy pamiętać, że profilaktyka - nawet najbardziej skuteczna - nigdy nie będzie zadaniem skończonym.

W konsekwencji determinuje to odpowiedzialne jej adaptowanie do zmian zachodzących w społeczeństwie, stanowiących podstawę do projektowania konkretnych działań profilaktycznych, ukierunkowanych na konkretnych adresatów oraz cele.

III. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Strzelce, a w szczególności następujące grupy osób:

- 1 Osoby uzależnione od alkoholu (w tym pijące szkodliwie), narkotyków oraz uzależnione behawioralnie
- 2 Dzieci i młodzież szkolna (populacja 650 osób w wieku 0-18 lat), w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem, narkomanią, przemocą domową i uzależnieniami behawioralnymi
- 3 Rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym, narkotykowym i innymi uzależnieniami
- 4 Ofiary i sprawcy przemocy domowej
- 5 Sprzedawcy napojów alkoholowych
- 6 Przedstawiciele instytucji i organizacji pracujących z rodzinami i młodzieżą (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci)
- 7 Kierowcy
- 8 Kobiety w ciąży

IV. CELE PROGRAMU

1. Cel główny

Ograniczenie dostępności alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także negatywnych skutków ich nadużywania/używania oraz popadania w uzależnienia behawioralne, poprzez działania zmierzające do podnoszenia poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców z zakresu uzależnień, wsparcie osób z grup ryzyka oraz profesjonalizację działań instytucji,

realizujących zadania ustawowe na polu szeroko rozumianego wspomagania społecznego grup szczególnego ryzyka i jednostek zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Cele szczegółowe

- 1 Opóźnianie inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży
- 1 Zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi (cyfrowymi)
- 2 Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin
- 3 Wzmocnienie systemu wsparcia i interwencji dla osób doświadczających przemocy domowej
- 4 Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów oraz kadr pracujących z młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy
- 5 Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 6 Wspieranie osób utrzymujących abstynencję
- 7 Ograniczanie dostępu do alkoholu i dalsze monitorowanie sieci punktów sprzedaży
- 8 realizacja działań zmierzających do kształtowania umiejętności odpoczynku i stosowania higieny snu, budowania relacji międzyludzkich, systemu wartości, własnego potencjału, regeneracji emocjonalnej i fizycznej oraz postrzegania autorytetów
- 9 Stworzenie ciekawej oferty dla dzieci i młodzieży w zakresie spędzania wolnego czasu, gospodarowania nim jako pracy nad próbą „oderwania” od smartfonu i koncentracji na realnym (nie wirtualnym) funkcjonowaniu, a jednocześnie umiejętnego korzystania z jego zalet
- 10 Kształtowanie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy Strzelce umiejętności radzenia sobie ze stresem
- 11 Współpraca z przedsiębiorcami posiadającymi zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych lub ubiegających się o nie.

V. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Zadania Gminnego Programu realizują cele ustawowe i wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy lokalnej.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i uzależnionych behawioralnie

a) Prowadzenie i zapewnienie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego (PK) oferującego:

* informowanie i motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i terapii osób współuzależnionych;

* udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;

* poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych (fobizm, sieciologizm, hazard).

b) Finansowanie kosztów postępowania sądowego w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, w tym kosztów opinii biegłych sądowych.

c) Wspieranie grup samopomocowych (np. AA) działających na terenie gminy lub w jej pobliżu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i przemoc domowa, pomocy psychospołecznej i prawnej

(Odpowiedź na dane z diagnozy: 54% mieszkańców zna rodziny z przemocą; 10-krotny wzrost spraw z Art. 207 kk)

a) Zapewnienie w Punkcie Konsultacyjnym wsparcia psychologicznego i poradnictwa prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej oraz osób współuzależnionych.

b) Finansowanie działań interwencyjnych i terapeutycznych dla rodzin dotkniętych przemocą.

c) Prowadzenie działań edukacyjnych dla społeczności lokalnej na temat procedury "Niebieskiej Karty" i możliwości uzyskania pomocy.

d) Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Komendą Powiatową Policji w Kutnie w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym

(Odpowiedź na dane z diagnozy: 650 osób 0-18 lat; 38% uważa, że alkohol jest łatwo dostępny dla nieletnich; 46% "nie wie" czy młodzież jest gotowa na zagrożenia; 80% widzi problem fobizmu; sygnały o sprzedaży nietrzeźwym)

a) Realizacja w placówkach oświatowych (przedszkolu i szkole podstawowej) programów profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, rekomendowanych przez KCPU, ORE lub inne uprawnione instytucje, ukierunkowanych na:

* asertywność, radzenie sobie ze stresem i emocjami;

* profilaktykę uzależnień od alkoholu i narkotyków;

* profilaktykę uzależnień cyfrowych (higiena cyfrowa, zagrożenia w sieci).

b) Organizowanie szkoleń i warsztatów dla rodziców i nauczycieli podnoszących ich kompetencje wychowawcze oraz umiejętności wczesnego diagnozowania sygnałów uzależnień (chemicznych i behawioralnych) i przemocy.

c) Prowadzenie systematycznych działań edukacyjnych i kontrolnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, w tym:

* organizacja szkoleń dla sprzedawców w zakresie przepisów prawa (szczególnie zakazu sprzedaży nieletnim i nietrzeźwym) oraz asertywnej odmowy;

* prowadzenie szeregu kontroli punktów sprzedaży (monitoring) przez uprawnionych członków GKRPA, poprzedzonych szkoleniami wewnętrznymi dla kontrolujących.

d) Organizowanie lokalnych kampanii informacyjnych i edukacyjnych (np. poprzez stronę internetową gminy, plakaty w urzędzie i OPS) dotyczących:

* szkodliwości picia alkoholu;

* konsekwencji prawnych prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu (reakcja na dane Policji);

* zagrożeń związanych z nadmiernym korzystaniem z telefonów i Internetu.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy

a) Wspieranie (finansowe i organizacyjne) organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu profilaktyki, terapii uzależnień i przeciwdziałania przemocy (w trybie konkursowym lub pozakonkursowym).

b) Wspieranie organizacyjne (nie finansowe) inicjatyw młodzieżowych (np. Samorządu Uczniowskiego) promujących zdrowy i wolny od uzależnień styl życia.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości... oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

a) Prowadzenie przez GKRPA regularnych i zaplanowanych kontroli punktów sprzedaży alkoholu (monitoring) pod kątem przestrzegania ustawy (szczególnie zakazu sprzedaży nieletnim i nietrzeźwym – co jest odpowiedzią na sygnały z diagnozy).

b) Reagowanie na sygnały mieszkańców dotyczące łamania zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych.

6. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, zgodnie z art. 24-26 Ustawy

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w tym zakresie obejmują:

a) Przyjmowanie zawiadomień o podejrzeniu uzależnienia od instytucji (np. GOPS, Policja) lub osób prywatnych, gdy w związku z nadużywaniem alkoholu dochodzi do:

* rozkładu życia rodzinnego;

* demoralizacji małoletnich;

* uchylania się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny;

* systematycznego zakłócania spokoju lub porządku publicznego.

b) Wzywanie osób, których dotyczy zgłoszenie, na rozmowy motywacyjno-informacyjne, mające na celu uświadomienie problemu i dobrowolne podjęcie leczenia. Podkreślanie, że procedura ma na celu pomoc osobie chorej, a nie jej ukaranie.

c) W przypadku braku zgody na dobrowolne leczenie, a przy utrzymujących się przesłankach, GKRPA przygotowuje dokumentację (protokoły, wywiady) i kieruje wnioskiem o zobowiązanie do leczenia do sądu rejonowego.

VI. REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU

Główni realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu to:

1. Wójt Gminy Strzelce.
1. Rada Gminy Strzelce.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach.
3. Jednostki organizacyjne Gminy Strzelce: Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach, placówki oświatowe (Gminne Przedszkole, Szkoła Podstawowa im. Szarych Szeregów w Strzelcach).
4. Komenda Powiatowa Policji w Kutnie.
5. Parafia św. Trójcy w Strzelcach.
6. Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na terenie gminy (w zakresie zlecenia zadań).
7. Podmioty lecznicze i terapeutyczne.

VII. ZADANIA PLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU NA ROK 2026

	Nazwa zadania	Realizator	Wskaźniki realizacji	Pozio m profil aktyki	Zadania gminy wg ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	Cele operacyjne wg Narodowego Programu Zdrowia	Koszty realizacji (w PLN)
1.	Realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach (dalej GK RPA)	<ul style="list-style-type: none"> – liczba odbytych posiedzeń; – liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące lub motywująco-wspierające; – liczba wpływających spraw o leczenie odwykowe; – liczba wydanych postanowień (opinii) o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych obowiązującą Uchwałą Rady Gminy Strzelce; 	Profilaktyka wskazująca	Udzielanie osobom uzależnionym oraz współuzależnionym wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego	Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich	23000,00

2.	Szkolenia, konferencje i seminaria dla osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy	Urząd Gminy Strzelce	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji lub spotkań; - liczba osób biorących udział w szkoleniach, konferencjach lub spotkaniach; - obszary merytoryczne szkoleń, konferencji i seminariów; - zdobyte podczas szkoleń kompetencje i kwalifikacje 	Profilaktyka wskazująca	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień	8000,00
3.	Rekomendowane programy profilaktyczne realizowane w szkołach i przedszkolach	Urząd Gminy Strzelce, placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba programów; - liczba uczestników programu; - osiągnięte w trakcie realizacji programów cele i efekty 	Profilaktyka uniwersalna	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;	Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego	6000,00

4.	Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu miejsc chronionych, prowadzenie kontroli przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż i podejmowanie działań administracyjnych wobec podmiotów łamiących prawo w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych	Urząd Gminy Strzelce, GKRPA	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych; – liczba punktów z zezwoleniem na sprzedaż napojów alkoholowych; – zakres i liczba kontroli przedsiębiorców; zakres i liczba działań podjętych we współpracy z Policją i Sądem 		Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu; Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych		2760,00
5.	Szkolenia dla przedsiębiorców	Urząd Gminy Strzelce	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji lub spotkań; – liczba osób biorących udział w szkoleniach, konferencjach lub spotkaniach 		Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu; Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych		6000,00
6.	Koszty procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego	Urząd Gminy Strzelce, GKRPA	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób skierowanych na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu; – liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu; – liczba skierowanych do sądu wniosków o nałożenie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego 	Profilaktyka wskazująca	Udzielanie osobom uzależnionym oraz współuzależnionym wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego	Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich	8000,00

7.	Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży określonymi w uchwale Rady Gminy Strzelce.	GKRPA	-ilość wydanych opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych				2000,00
8.	Prowadzenie i zapewnienie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego (PK)			Profilaktyka wskazująca	Informowanie i motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych i terapii osób współuzależnionych; Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym	Poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych (fonoholizm, siecioholizm, hazard)	6000,0
9.	Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu miejsc chronionych, prowadzenie kontroli przedsiębiorców w korzystających z zezwoleń na sprzedaż i podejmowanie działań administracyjnych wobec podmiotów łamiących prawo w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych	Rada Gminy Strzelce, Urząd Gminy Strzelce	– liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych; – liczba punktów z zezwoleniem na sprzedaż napojów alkoholowych; – zakres i liczba kontroli przedsiębiorców; zakres i liczba działań podjętych we współpracy z Policją i Sądem			Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu; Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych	0,00
						RAZEM	61760,00

Ad. 1 Realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Udzielanie pomocy osobom z problemem alkoholowym przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA).

Zadania GKRPA:

- motywowanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego;
- wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy Strzelce w sprawie ustalenia liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu oraz poza miejscem sprzedaży, zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz ograniczeń w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Strzelce (zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- kontrolowanie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia (zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- inicjowanie działań lokalnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;
- prowadzenie ewidencji osób uzależnionych zgłoszonych do GKRPA;
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kształtują się następująco:

1. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu: Za udział w posiedzeniu członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 350,00 zł. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń Komisji.
2. Wynagrodzenie za kontrolę punktów sprzedaży: Za kontrolę punktów handlujących napojami alkoholowymi członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 350,00 zł za każdy skontrolowany punkt (dotyczy Ad.4).
3. Wynagrodzenie za wizję lokalizacyjną: Za przeprowadzenie wizji usytuowania punktu (sklepu lub lokalu), wydanie opinii zgodnie z zasadami określonymi w Uchwale, członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 200,00 zł za każdy punkt.

Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia za kontrolę punktów oraz wizję lokalizacyjną stanowi protokół z przeprowadzonej kontroli lub wizji, podpisany przez kontrolującego lub przeprowadzającego wizję.

Prace Komisji, inne niż posiedzenia, odbywają się w co najmniej 3-osobowych zespołach. Natomiast posiedzenia Komisji dotyczące opiniowania lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z zasadami usytuowania takich miejsc, określonymi w Uchwale Rady Gminy Strzelce, odbywają się przy udziale większości swojego składu osobowego. W skład Komisji wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ad. 2. Szkolenia, konferencje i seminaria dla osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy

Organizacja szkoleń, konferencji, seminariów, spotkań oraz udział w nich osób zajmujących się sprawami związanymi z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – m.in. kuratorów sądowych, terapeutów uzależnień, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków organizacji pozarządowych, pracowników instytucji samorządowych, pracowników oświaty, policji oraz grup zawodowych zajmujących się kontrolą w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zadanie obejmuje również dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji przez osoby realizujące zadania dla Urzędu Gminy w Strzelcach w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Ponadto członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów podróży, poniesionych z tytułu podróży służbowych na szkolenia, konferencje oraz inne wyjazdy związane z wykonywaniem zadań komisji, według załączonych delegacji, rachunków i biletów za przejazd. Przyjmuje się zasady zwrotu kosztów delegacji według zasad uregulowanych Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej. Polecenie każdego wyjazdu podpisuje Wójt Gminy Strzelce.

Ad. 3. Zajęcia w ramach profilaktyki uniwersalnej prowadzone będą przez specjalistów z podziałem na różne grupy wiekowe. Polegać one będą na kształtowaniu umiejętności gospodarowania czasem wolnym, rozbudzania pasji i zainteresowań, opóźniających podejmowanie zachowań ryzykownych, przede wszystkim inicjacji alkoholowej.

Ad. 4. Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu miejsc chronionych, prowadzenie kontroli przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż i podejmowanie działań administracyjnych wobec podmiotów łamiących prawo w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych

Podejmowanie działań administracyjnych wobec podmiotów łamiących prawo w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych oraz współpraca z Policją i Sądem w zakresie sankcji karnych. Prowadzenie kontroli przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, również we współpracy z Powiatową Komendą Policji w Kutnie oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach. Za udział członka Komisji w procedurze kontroli należy się wynagrodzenie ujęte wyżej (Ad. 1).

Ad. 5. Organizacja szkoleń dla przedsiębiorców posiadających zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych lub ubiegających się o nie. Podniesienie świadomości prawnej i odpowiedzialności społecznej wśród lokalnych przedsiębiorców. Organizacja regularnych szkoleń

jest kluczowa dla zapewnienia, że podmioty posiadające lub ubiegające się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych znają i stosują się do przepisów prawa (w szczególności ustawy o wychowaniu w trzeźwości). Szkolenia te koncentrują się na zasadach i konsekwencjach zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i osobom nietrzeźwym, procedurach związanych z wydawaniem i cofaniem zezwoleń oraz na minimalizowaniu negatywnych skutków związanych z dostępnością alkoholu w Gminie. Dzięki temu Gmina Strzelce aktywnie wspiera odpowiedzialny handel i realizuje swoje zadania w zakresie profilaktyki.

Ad. 6. Procedura zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują wystąpienie przesłanek o tzw. charakterze społecznym, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Procedura polega na skierowaniu do Sądu wniosków o nałożenie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego, poprzedzone kierowaniem osób nadużywających alkoholu na badanie przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Zadanie obejmuje ponadto koszty doręczenia wniosku uczestnikowi postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu za pośrednictwem komornika w przypadku zobowiązania przez Sąd.

Ad. 7. Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży określonymi w uchwale Rady Gminy Strzelce. Proces następuje na wniosek kierowany do Przewodniczącego GKRPA.

Ad. 8. Prowadzenie i zapewnienie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego (PK).

Zapewnienie Specjalistycznej Pomocy Terapeutycznej

W celu podniesienia jakości świadczonych usług, Gmina zapewnia stałe wsparcie specjalistyczne w ramach Punktu Konsultacyjnego.

- **Zatrudnienie terapeuty:** W ramach PK zatrudniony jest certyfikowany terapeuta uzależnień, który świadczy specjalistyczne porady.
- **Dostępność:** Konsultacje ze specjalistą odbywają się dwa razy w miesiącu (w ustalonych, dogodnych dla mieszkańców terminach), co zapewnia regularną i łatwo dostępną pomoc terapeutyczną dla mieszkańców Gminy.
- **Charakter porad:** Świadczone usługi mają charakter wsparcia, wstępnej diagnozy, interwencji kryzysowej oraz motywowania do podjęcia dalszego leczenia odwykowego w placówkach specjalistycznych.

Ad. 9 Ograniczanie sprzedaży alkoholu w pobliżu miejsc chronionych, prowadzenie kontroli przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż i podejmowanie działań administracyjnych wobec podmiotów łamiących prawo w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych

Podejmowanie działań administracyjnych wobec podmiotów łamiących prawo w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych oraz współpraca z Policją i Sądem w zakresie sankcji karnych.

Prowadzenie kontroli przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, również we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gnieźnie. Działania podejmowane przez Radę Miasta Gniezna w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu.

VIII. ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Strzelce na lata 2026-2029 realizowany będzie w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy, stanowiących:

- 1) dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 2) środki własne budżetu Gminy Strzelce.

Środki niewykorzystane, przeznaczone na realizację Programu w danym roku budżetowym, przesuwa się jako środki na realizację zadań w roku kolejnym.

IX. POLITYKA DOSTĘPNOŚCI

Niniejszy Program uwzględnia politykę dostępności oraz obowiązki podmiotów publicznych w tym zakresie, wynikające z ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 z późn. zm.). Urząd Gminy w Strzelcach oraz partnerzy, realizujący działania w ramach Programu zobowiązują się do uwzględniania potrzeb osób będących ich odbiorcami w planowanej i prowadzonej działalności oraz usuwania barier, a także zapobiegania ich powstawaniu w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

X. KOORDYNOWANIE ZADAŃ PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Strzelce na lata 2026-2029 koordynowana będzie przez Urząd Gminy Strzelce oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach.

XI. SPOSOBY EWALUACJI PROGRAMU

Celem ewaluacji gminnych programów jest określenie stopnia realizacji celów głównych i szczegółowych oraz ewentualnych trudności, które powinny zostać wyeliminowane w przyszłości. W odniesieniu do niniejszego Programu przyjmie ona charakter autoewaluacji, uwzględniającej wskaźniki ilościowe i jakościowe, w oparciu o metodę raportu ewaluacyjnego, wskazującego stopień realizacji zaplanowanych działań, wraz z rekomendacjami do tworzenia programów na kolejne lata. Zostanie ona zatem dokonana *ex post*, a jej ostateczne wyniki podsumowane i zaprezentowane Radzie Gminy Strzelce w formie pisemnego raportu po zakończeniu realizacji Programu – w roku 2030.

Uzasadnienie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii. Zgodnie z treścią art. 41 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.) realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Strzelce na lata 2026 - 2029 ma na celu ograniczenie dostępności alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych, przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym, a także ich negatywnych skutkom, w szczególności niwelowanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

WOJT
GMINY STRZELCE
Tomasz Grabowski